

Jaarplan Duurzaamheid 2023-2024

Gemeente Westerkwartier

Mei 2023

Inleiding

Voor u ligt het Jaarplan Duurzaamheid Westerkwartier voor het jaar 2023-2024. In september 2020 stelde de gemeenteraad het Duurzaamheidsbeleid 2020-2025 vast. In deze meerjarige beleidsnota zijn een aantal concrete speerpunten voor de komende jaren vastgelegd. Het voorliggend jaarplan dient u te lezen als een concrete uitwerking hiervan: een actieplan dat periodiek wordt geëvalueerd en - waar nodig - bijgesteld.

Leeswijzer

Wat kunt u als lezer verwachten? Het overzicht van speerpunten uit het Duurzaamheidsbeleid 2020-2025 is overgenomen. Per speerpunt staat er vermeld welke acties worden uitgevoerd. Geplande acties hebben betrekking op de stimulerende, faciliterende rol die de gemeente wenst te vervullen ten aanzien van duurzaamheid. Daarnaast zijn acties geformuleerd voor verduurzamen van de gemeentelijke organisatie (voorbeeldfunctie). Per actiepunt staat vermeld wat het beoogde resultaat en de looptijd is.

Voor de indeling van het jaarplan is gekozen voor dezelfde herkenbare structuur als het Duurzaamheidsbeleid 2020-2025 met drie peilers: toekomstbestendige woonsituatie, klimaatvriendelijke leefomgeving en circulaire economie. Onder 'proces' vindt u overige acties voor organisatie om het beleid, beleidscommunicatie en onze PDCA-cyclus uit te voeren.

Voor het jaar 2023-2024 ligt een belangrijke prioriteit bij de energietransitie en lastenvermindering. Dit is terug te zien in de acties voor isoleren en het bestrijden van energiearmoede is voor het komend jaar een belangrijke prioriteit. Ook ligt de nadruk op het ondersteunen van initiatieven uit onze gemeenschappen (zonneweides, proeftuin aardgasvrije wijken, ideeën vanuit de dorpen). Tot slot wordt vragen we uw aandacht voor de versnellingsaanpak zon op dak.

Formatie en middelen

Een financieel dekkingsplan vindt u toegevoegd als bijlage bij dit jaarplan.

De uitvoering van het jaarplan is belegd bij verschillende teams in de organisatie. Het team duurzaamheid coördineert, initieert, adviseert en draagt zorg voor de beleidsontwikkeling. Uitvoering van acties dient binnen de bestaande formatie plaats te vinden.

Qua capaciteit kan het Jaarplan Duurzaamheid 2023-2024 grotendeels worden uitgevoerd. Voor een aantal onderdelen in het plan is de capaciteit op dit moment niet toereikend. Het gaat daarbij om de volgende onderdelen:

1. Verduurzamen gebouwde omgeving en uitvoering transitievisie warmtetransitie;
2. RO-capaciteit ruimtelijke processen voor opwekking duurzame energie (o.a. gebiedstransformatie Zuidelijk Westerkwartier);
3. de uitvoering van specifieke subsidieregelingen van Rijkstoelagen (o.a. voor het Nationaal Isolatieprogramma) en daarmee samenhangende energiecampaagnes;
4. beleid en uitvoering duurzame mobiliteit.
5. overig (project- en programmamanagement, wervingskosten)

In april 2023 zijn vanuit de Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE) middelen toegekend voor lokale uitvoering van het Klimaatakkoord in 2023, 2024 en 2025. Wij stellen voor om deze middelen hiervoor in te zetten. Daarbij dient te rekening te worden gehouden met dat er eerst een uitwerking moeten komen voor deze middelen en met de huidige omstandigheden op de arbeidsmarkt.

Jaarplan Duurzaamheid Westerkwartier 2023-2024

Toekomstbestendige woonsituatie		Speerpunten			Indicatoren
1. Wij hebben voorlichting energiebesparing op een effectieve manier vormgegeven.					Cijfers project/energieloket
Team	Acties	Wanneer	Gereed	Gewenst resultaat	Toelichting
D	Continueren Energieloket Westerkwartier	Q2 2023	Q2 2024	Via het Regionaal Energieloket hebben we naast particulieren ook bedrijven geholpen en informatievoorziening verder uitgebreid.	Dit gebeurt in samenwerking met Regionaal Energieloket en het Erfgoed Loket Groningen.
D	Uitvoeren project Junior Energiecoach	Q3 2023	Q1 2024	Vijftig nieuwe gezinnen hebben meegedaan aan de vervolgronde van het project Junior Energiecoach.	
D	Beschikbaar stellen van professionele energieadviseurs voor woningeigenaren	Q2 2023	Q3 2024	Er zijn enkele professionele energieadviseurs beschikbaar gesteld om inwoners te ondersteunen met woningadvies op maat voor woningverduurzaming.	Deskundig advies op maat helpt inwoners om verdergaande maatregelen te treffen, dan alleen kleine maatregelen (bv. tochtstrips). Dit project is de opvolging van het project Energiecoach Westerkwartier.
2. Wij hebben energiearmoede in onze gemeente bestreden.					Data TNO Monitor
Team	Acties	Wanneer	Gereed	Gewenst resultaat	Toelichting
D	Uitvoeren en coördineren aanpak Energiearmoede	Q2 2022	Q3 2024	Inwoners met energiearmoede hebben hun energieverbruik verlaagd doormiddel van diverse ondersteuningsmaatregelen (Westerkwartier helpt Isoleren, Kadokaart energiezuinig witgoed en energiebus.	De gemeente heeft een specifieke uitkering ontvangen van €1,4 mln. In de tweede helft van 2023 ontvangen we aanvullend budget. De uitvoering is in samenwerking de partners van het Armoedenet.
D	Deelname Nationaal Isolatieprogramma/ SpUk Lokale Aanpak Isolatie	Q3 2023	Q4 2026	We hebben woningeigenaren met een lager inkomen én energielabel D of hoger financieel ondersteund voor het nemen van isolerende maatregelen.	De lokale aanpak voor het Westerkwartier bestaat uit een aantal verschillende sporen (subsidie, collectieve inkoop). Ook zoeken we de samenwerking met Wold&Waard voor het aanpakken van 'gespikkeld bezit'.
D	Onderzoeken mogelijkheden stimuleren inductie koken	Q1 2024	Q2 2024	We hebben samen met de woningcorporaties de mogelijkheden onderzocht om inductie-koken te stimuleren.	Het om woningen voor met name huurders waar we woningen al geschikt zijn gemaakt voor inductie koken. We leggen de koppeling met de aanpak energiearmoede.
VG	Realisatie zonnedak Topsportal Leek	Q2 2023	Q1 2024	Topsportal Leek is voorzien van enkele honderden zonnepanelen waarvan de opbrengsten naar onze minimahuishoudens gaan.	Het eerste project voor minima is gerealiseerd met een carport in Zuidhorn. In totaal zijn ca. 21.000 zonnepanelen nodig om alle minima te laten meeprofiteren.
D	Verkenning zonne-energieprojecten voor minima	Q2 2024	Q2 2024	Er is een nieuwe projectlocatie bekend om naast de zonnecarport Zuidhorn en Topsportal Leek voldoende gespreide opwekprojecten te hebben voor alle minima in de gemeente.	Het gaat hierom alternatieve locaties voor projecten om alle postcodegebieden in de gemeente te kunnen bedienen.
D	Aardgasvrij woonwagenkamp Opende	Q2 2022	Q3 2024	Er zijn ca. 5 aardgasvrij woonwagenplekken gecreeerd, waarbij bewoners zelf hebben overlegd hoe ze hun woonwagenkamp aardgasvrij gaan maken.	Er is €10.000 budget, €2.000 per woonwagen. Er wordt de koppeling gezocht met de nieuwbouw van het woonwagenkamp.
3. We hebben in 2030 20% van alle woningen en gebouwen in onze gemeente verduurzaamd door isolatie en woningverbetering.					Klimaatmonitor/prestatieafspraken
Team	Acties	Wanneer	Gereed	Gewenst resultaat	Toelichting
D	Uitvoeren en evalueren Fonds Wonen Westerkwartier	Q2 2023	Q2 2024	Inwoners in het Westerkwartier kunnen geld lenen tegen een lage rente om duurzame maatregelen te nemen, in combinatie met langer thuiswonen of het kopen van een starterswoning.	Dit fonds is een voorzetting van de eerdere starterslening en de duurzaamheidslening.
W	Uitvoering prestatieafspraken woningcorporaties	Q1 2022	Q2 2023	In de prestatieafspraken zijn afspraken gemaakt en gemonitord over aantallen uit te voeren duurzame woningrenovaties.	Er is afgesproken om in de periode 2020-2030 jaarlijks tenminste 150 woningen te verbeteren. Een aantal gezamenlijke projecten uit het jaarplan zijn opgenomen in de prestatieafspraken.
AR	Inzetten en evalueren regeling energiebesparing maatschappelijk vastgoed	Q4 2022	Q3 2023	Maatschappelijk vastgoed eigenaren zijn gecompenseerd voor de hoge energieprijzen 2022-2023 en tegelijk gestimuleerd om voor de langere termijn duurzame maatregelen door te voeren.	

AR	Uitvoeren ondersteuning verduurzaming dorpshuizen	Q3 2023	Q2 2024	Dorpshuizen zijn planmatig aan de slag gegaan met verduurzaming en hebben hiervoor beschikbare subsidies en fondsen aangevraagd.	De ondersteuning wordt gedaan door provincie Groningen, Groninger Dorpen en gemeente Westerkwartier. Deze actie vloeit voort uit het Dorpshuizenbeleid.
AR	Uitvoering ondersteuning onderwijsvastgoed	Q3 2023	Q2 2024	Alle schoolgebouwen zijn begeleid om planmatig aan de slag te gaan met het planmatig verduurzamen van schoolgebouwen.	Het verduurzamen van onderwijsvastgoed is onderdeel van het IHP 2024-2027.
EE	Opstellen Uitvoeringsplan Versterking Musea Westerkwartier	Q3 2023	Q4 2024	In het uitvoeringsplan versterking musea hebben aandacht besteed aan verduurzamen het vastgoed van onze musea.	Deze actie vloeit voort uit de beleidsvisie recreatie en toerisme. We leggen de relatie met landelijke subsidieregeling Dumava.
EE	Energietoezicht bedrijven continueren	Q2 2023	Q4 2023	We hebben afspraken gemaakt over energietoezicht en aanvullende afspraken over het toezicht op label C-verplichting voor kantoorgebouwen.	De uitvoering van deze werkzaamheden hebben we belegd bij de ODG. Het gaat om bedrijven en organisaties die niet vallen onder de Wet Milieubeheer/ Informatieplicht energiebesparing.
4. Wij hebben een transitievisie warmte opgesteld en hieraan uitvoering gegeven met pilotprojecten.					Monitoring transitievisie warmte
Team	Acties	Wanneer	Gereed	Gewenst resultaat	Toelichting
D	Uitwerken toekomstscenario's warmtenet Marum	Q4 2022	Q32023	Samen met alle relevante stakeholders is een keuze gemaakt voor toekomstscenario van het warmtenet in Marum na 2027.	Sinds 2011 ligt in het centrum van Marum een warmtenet op lokale biomassa. De afspraken voor de huidige exploitatie lopen in 2027 af.
D	Uitvoering Proeftuin Aardgasvrije Wijken MOL-dorpen	Q2 2022	Q4 2030	Er is een meerjarig proces doorlopen waarbij de dorpen Midwolde, Oostwold en Lettelbert (uiteindelijk) aardgasvrij zijn en woningen voorzien zijn van individuele, elektrische warmtepompen (tenminste de helft) of hybride warmtepompen.	Dit project is een van de 61 proeftuinen binnen het Programma Aardgasvrije Wijken. In totaal is 4,6 miljoen beschikbaar voor de MOL-dorpen.
D	Doorontwikkeling Warmtetransitiecentrum Groningen (WTCG)	Q2 2022	Q4 2022	Gezamenlijk met de andere Groninger gemeenten en de provincie zijn afspraken gemaakt rondom de continuering van het WTCG de komende jaren.	Het Warmtetransitiecentrum Groningen (WTCG) is opgericht om de Groninger gemeenten te ondersteunen in de warmtetransitie.
D	Onderzoek warmtenet Leek en Nietap	Q1 2023	Q2 2024	Voor de kernen Leek, Nietap en Tolbert zijn de collectieve warmte mogelijkheden in kaart gebracht.	Deze actie vloeit voort uit Transitievisie Warmte en het afstudeeronderzoek naar de potenties voor Leek en Tolbert voor een warmtenet/aquathermie. Het onderzoek wordt gezamenlijk met de gemeente Noordenveld uitgevoerd.
D	Vervolgonderzoek Zuidhorn	Q2 2023	Q2 2024	Er is verdiepend onderzoek gedaan naar de haalbaarheid voor een toekomstig bronnet in Zuidhorn van aquathermie gecombineerd met een andere warmtebron.	Dit is een verdieping op het aquathermieonderzoek met meerdere dorpen naar warmte uit het van Starkenborghkanaal. Zo'n soort warmtebron wordt voorlopig alleen voor (een deel van) de kern Zuidhorn als haalbaar wordt beschouwd. Uitkomsten van deze actie nemen we mee in de evaluatie van de Transitievisie Warmte.
D	Uitvoeren verkenning wet- en regelgeving warmtenetten	Q3 2023	Q2 2024	Er is onderzocht welke consequenties wet- en regelgeving hebben voor (bestaande) warmtenetten in onze gemeente.	We leggen de relatie met de nieuwe Warmtewet. Hierin staat dat lokale warmtenetten voor minimaal 51% in publieke handen zijn. Voor deze verkenning zoeken we ook samenwerking met de provincie Groningen en andere gemeenten.
D	Faciliteren bewonerscollectief Aduard	Q2 2023	Q2 2024	Door de bewoners van Aduard en de gemeente is verkend of een bewonerscollectief voor duurzame warmte met het dorp opgezet kan worden.	Dit initiatief is ontstaan naar aanleiding van het onderzoek naar warmte uit het van Starkenborghkanaal. In Aduard is interesse gebleken om een collectief met het dorp te verkennen.
D	Faciliteren pilot Garnwerd	Q1 2023	Q2 2024	Er is door bewoners gewerkt aan een kleinschalige collectieve warmteoplossing voor het dorp Garnwerd.	Deze pilot is onderdeel van de uitvoering van de Visie Middag-Humsterland en het programmaplan Middag-Humsterland (koppeling met NPG-gelden) en wordt vormgegeven met ondersteuning vanuit het Programma Energieparticipatie (PEP) van de NMF Groningen en GREK.
5. Duurzame mobiliteit hebben we actief gestimuleerd en bijbehorende laadfaciliteiten gestimuleerd.					Data Green Deal

Team	Acties	Wanneer	Gereed	Gewenst resultaat	Toelichting
V	Pilot snelladen	Q2 2022	Q1 2024	Op een aantal strategische locaties in onze gemeente (supermarkten, P+R-locaties en een hub-locatie) zijn kansen voor snellaadpalen onderzocht en is op tenminste een plek een snellader geplaatst.	Snellaadpalen voorzien in een klein deel van de totale laadbehoefte in onze gemeente. Het overige deel kan met de reguliere laadsnelheid worden bediend.
V	Actualiseren plankaart laadpalen	Q4 2023	Q2 2024	De bestaande plankaart uit 2018 voor elektrische laadpalen is geactualiseerd aan de hand van de nieuwe gemeentelijk prognoses voor elektrisch rijden en de nieuwe consessie voor het plaatsen van laadpalen.	Deze actie is een uitwerking van de gemeentelijke laadvisie. Verzamelde informatie wordt voorgelegd en geverifieerd bij bewoners.
D	Uitvoeren pilot deelauto's dorpen	Q4 2023	Q3 2024	Op 4 dorpslocaties is een proef met deelmobiliteit gefaciliteerd voor de periode van een half jaar.	De gemeente draagt bij de kosten om deelauto gedurende 6 maanden op proef te hebben. Bij voldoende belangstelling kan de locatie worden omgezet naar een vaste standplaats voor een deelauto.
V	Deelname beleidsproject MOBISITIE	Q4 2023	Q4 2024	Er is een beleidskeuzeinstrument (BKSS) opgezet voor het thema duurzame mobiliteit, waar in de thema's communicatie, gedrag en participatieve innovatie wordt meegenomen.	Dit project wordt geïnitieerd door de Hanzehogeschool. Meerdere noordelijke gemeenten, provincies en het OV-bureau zijn betrokken.
V	Verkennen mogelijkheden semi-publiek laden	Q3 2023	Q1 2024	De mogelijkheden zijn bekend om semi-publieke laadplekken in te gaan zetten om te komen tot een toekomstig, dekkend laadnetwerk.	Het gaat hier om plaatsingsmogelijkheden op niet-publieke terreinen, bijvoorbeeld bij bedrijven, waar bezoekers/particulieren ook mogen laden.
V	Realisatie doorfietsroute Leek-Groningen en Zuidhorn-Leek	Q1 2021	Q4 2024	Er is gekozen voor twee optimale routes die het gebruik van de (e-)fiets door inwoners maximaal stimuleren.	Dit project wordt gerealiseerd samen met de provincie Groningen en Groningen Bereikbaar.
6. In 2030 is de CO2-uitstoot van gemeentelijk vastgoed met 50% gereduceerd (t.o.v. 2015) en beschikken we over een fossielvrij wagenpark.					Monitoring gebouwen
Team	Acties	Wanneer	Gereed	Gewenst resultaat	Toelichting
VG	Uitvoering Programma Huisvesting gem. organisatie	Q1 2022	Q2 2023	De mogelijkheden zijn bekend voor een duurzame, toekomstige huisvesting van de gemeentelijke organisatie. Locatie Novatec, nieuw gemeentehuis, waarbij voor locatie Novatec de nieuwbouwplannen bekend zijn.	Dit is een centraal onderdeel van het Collegeuitvoeringsprogramma 2023-2026.
D	Verkennen en benutten koppelkansen De Leegens en zwembad de Woldzoom	Q2 2023	Q4 2023	De gemeente heeft samen met het zwembad in Doezum omgevingskansen benutten voor het verduurzamen van de verwarming van het zwembad.	
D	Verkennen en benutten koppelkansen zwembad Eekeburen	Q2 2023	Q2 2024	De gemeente heeft samen met het zwembad Eekeburen in Oldekerk omgevingskansen verkend en benut voor het verduurzamen van de verwarming van het zwembad.	
BD	Aanschaf en verduurzamen wagenpark	continu	continu	Bij vervanging is standaard gekozen voor duurzame, fossielvrije alternatieven.	
VG	Uitvoeren plan verduurzamen Zwemkasteel	Q2 2022	Q4 2024	Er is een uitgebreid proces doorlopen om het Zwemkasteel aardgasvrij te maken binnen nu en twee jaar.	Het Zwemkasteel is een van de grootste aardgasverbruikers in het Westerkwartier.
VG	Opstellen en uitvoeren verduurzamingsplannen 16 vastgoedobjecten	Q2 2022	Q3 2023	In totaal hebben we 200 ton CO2 jaarlijks vermeden door 16 objecten volledig te verduurzamen.	
VG	Uitvoeren energiemonitoring	continu	continu	We hebben energieverbruik in onze gebouwen gemonitord en de besparingseffecten van maatregelen inzichtelijk gemaakt.	
VG	Verduurzamen bij vervangingsonderhoud	continu	continu	Bij noodzakelijke vervangingen van installaties of gebouwonderdelen hebben we standaard duurzame alternatieven onderzocht en indien haalbaar toegepast.	
EE	Ontwikkelen gebiedsvisie landgoed Nienoord	Q3 2022	Q3 2023	Een gebiedsvisie beschrijft de waarden van landgoed Nienoord, ruimtelijke beleid en de eventuele veranderruimte voor toekomstige, duurzame ontwikkelingen.	We leggen de koppeling met het gebiedskompas van onze Omgevingsvisie.

Klimaatvriendelijke leefomgeving		Speerpunten			Indicatoren
7. Wij hebben samen met de waterketenpartners uitvoering gegeven aan het Watertakenplan 2020-2024.					Monitoring Watertakenplan
Team	Acties	Wanneer	Gereed	Gewenst resultaat	Toelichting
WA	Uitvoeren Watertakenplan 2020-2024/ Uitvoeringsprogramma Klimaatadaptatie	Q4 2021	Q4 2021	Bij de watertaken en overige werkzaamheden in de openbare ruimte van de gemeente Westerkwartier is rekening gehouden met de gevolgen van klimaatverandering.	

WA	Uitvoeren Operatie Steenbreek	Q1 2023	Q2 2024	Een publiekscampagne is langer ingezet om onnodige verharding in onze dorpen en tuinen tegen te gaan	We zetten deze actie op in samenwerking met stichting Operatie Steenbreek.
WA	Uitvoeren Junior Klimaatcoach	Q2 2023	Q4 2023	Vijftig nieuwe gezinnen hebben meegedaan aan het project Junior Klimaatcoach.	
WA	Stimuleren afkoppeling particulieren	continu	continu	Er is subsidie verstrekt aan inwoners die in bestaande situaties regenwater hebben losgekoppeld van het gemengd rioolstelsel.	Het bedrag is 400 euro per inwoner. Dit geldt niet voor nieuwbouwwoningen.
WA	Uitvoeren regentonactie	continu	continu	We stimuleren het gebruik van regenton voor het opvangen en hergebruiken van water en voor ontlasting van het riool.	
8. In 2030 wekken we 0,35 TWh per jaar elektriciteit op, zoveel mogelijk in lokaal eigendom.					Monitoring RES
Team	Acties	Wanneer	Gereed	Gewenst resultaat	Toelichting
D	Uitvoeren en evalueren versnellingsaanpak zon-op-dak	Q2 2023	Q3 2024	Met energiecoöperaties, woningcorporaties, schoolbesturen, agrarische belangenorganisaties en bedrijven in het Westerkwartier zijn afspraken gemaakt hoe we nog beschikbare potenties voor zonne-energie op daken benutten.	Samen met provincie Groningen/RES Groningen. Onderdeel van deze aanpak is ook financieel instrumentarium in de vorm van een subsidie.
D	Uitvoeren en evalueren subsidieregeling collectieve energie-initiatieven	Q2 2020	Q2 2025	Inwonersgroepen hebben gebruik gemaakt van een subsidie in de opstart van hun coöperatieve energieprojecten.	Er is jaarlijks een budget van €20.000, waarvan maximaal €5.000 per plan.
B	Zonneweide Lutjegastmolenpolder faciliteren	Q3 2023	Q2 2024	Een maatschappelijke tender en maatwerkmethode is doorlopen, waarbij de zonneweide voor tenminste 50% in mede-eigenaarschap is van de omgeving.	De provincie is eigenaar van de gronden en ontwikkelt dit project.
B	Zonneweide voormalige stortlocatie Oostwold	Q2 2023	Q4 2024	De bouw is afgerond voor het realiseren van een coöperatieve zonneweide van 2,3 MWp op de voormalige stortlocatie.	
B	Zonnewal Oostwold faciliteren	Q1 2019	Q2 2023	Het dorp Oostwold wordt ondersteund in de ruimtelijke procedure voor het realiseren van een zonnewal.	
EE	Zonneweide Noorderhorn faciliteren	Q2 2022	Q4 2022	De maatwerkmethode is doorlopen, waarbij de zonneweide voor tenminste 50% in mede-eigenaarschap is van de omgeving.	
B	Zonneweide Grootegast faciliteren	Q2 2022	Q2 2023	De maatwerkmethode is doorlopen, waarbij de zonneweide voor tenminste 50% in mede-eigenaarschap is van de omgeving.	
B	Zonneweide Niekerk-Oldekerk-Faan faciliteren	Q1 2022	Q1 2023	De maatwerkmethode is doorlopen, waarbij de zonneweide voor tenminste 50% in mede-eigenaarschap is van de omgeving.	
B	Faciliteren en beoordelingen nieuwe initiatieven	continu	continu	Met initiatiefnemers is gesproken over hun initiatieven.	
9. De gemeente Westerkwartier is een proeftuin in het Noorden als gaat om energie- en klimaatinnovaties.					Projectevaluaties
Team	Acties	Wanneer	Gereed	Gewenst resultaat	Toelichting
EE	Faciliteren pilot energiehandelsplatform dorp Grootegast	Q2 2023	Q4 2023	Er is een proef ondersteund waarbij 13 ondernemers in het dorp Grootegast zonnedaken realiseren en onderling duurzame stroom verhandelen.	
B	Uitvoeren project Buffer+	Q2 2023	Q2 2025	Onderzoek is gedaan naar de kansen voor het toepassen van natte teelten in gebieden waar veenoxidatie wordt voorkomen (want vrijgekomen CO2).	Dit komt project tot stand met in totaal 21 verschillende gemeenten, organisaties en kennisinstellingen.
I	Faciliteren Project NL-ECO	Q2 2023	Q2 2024	Er is meerjarig onderzoek gedaan naar energie-efficiënte informatietechnologie.	Gemeente Westerkwartier participeert als enige gemeente in een landelijk consortium van kennisinstellingen.
10. Bij de herinrichting van gebieden en transformatie van gebieden hebben we standaard klimaatvriendelijke ontwerpprincipes toegepast.					Ruimtelijke plannen/onderzoeken
Team	Acties	Wanneer	Gereed	Gewenst resultaat	Toelichting
B	Opstellen uitnodigingsbeleid energielandgoederen	Q2 2023	Q1 2024	De criteria en mogelijkheden zijn bekend voor lokale initiatiefnemers voor nieuwe landgoederen met energieopwek, bosaanplant en andere, nieuwe functies in het houtsingelslandschap.	Deze mogelijkheid is aangewezen in de omgevingsvisie Westerkwartier/ Visie Hernieuwbare Elektriciteit gemeente Westerkwartier. De gemeente stelt de kaders/eisen op in overleg met de initiatiefnemers.
D	Omgevingstraject NAM-Grijskerk	Q2 2022	continu	In het omgevingstraject zijn kansen bekend om een bijdrage te leveren aan de klimaatdoelstellingen van de Westerkwartier.	In dit traject spreken gemeente Westerkwartier, Noordenveld en Ministerie van EZK, NAM en omwonenden met elkaar over de gasopslagen Norg en Grijskerk.
B	Opstellen nieuwe Houtsingelhoofdstructuur (HSHS)	Q2 2022	Q4 2023	Er is een hoofdstructuur vastgesteld voor versterking, behoud en onderhoud van houtsingels die CO2 vastleggen als input voor ruimtelijk beleid.	We leggen de relatie met het programma Bos & Hout van de Provincie Groningen.

G	Start opstellen 65000-bomenplan	Q3 2023	Q2 2024	We een plan gemaakt hoe we voor iedere inwoner een boom kunnen planten en daarmee extra CO2 gaan vastleggen.	Deze actie is afkomstig uit het Collegeuitvoeringsprogramma. We leggen de relatie met overig beleid (HSHS en het programma Bos & Hout van de Provincie Groningen).
EE	Gebiedsverkenning Matsloot/A7-gebied	Q1 2022	Q3 2023	Met meerdere overheden is gewerkt aan gedeelde, duurzame gebiedsvisie voor het Matsloot/A7-gebied.	Dit project wordt geïnitieerd door provincie Groningen in samenwerking met gemeente Groningen, gemeente Noordenveld en gemeente Westerkwartier.
B	Uitvoering Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier	Q1 2018	Q4 2022	De plannen zijn uitgevoerd om water te bufferen, te bergen en de lokale ecologische structuur en biodiversiteit te versterken in het gebied.	De gemeente is participant/gebiedsadviseur. De project is opgezet vanuit het waterschap en de agrarische natuurvereniging.
B	Opstellen en uitvoeren plan van aanpak onderzoek gebiedstransformatie Zuidelijk Westerkwartier	Q2 2023	Q2 2024	Er is een plan van aanpak gebiedstransformatie geformuleerd voor het heide- en veenontginningengebied waarbij energieopwekking wordt gecombineerd met diverse andere functies.	Deze opgave komt voort uit de visie hernieuwbare elektriciteit gemeente Westerkwartier. We leggen de relatie met Groeningen, koppelkansen Recreatie & Toerisme.

Circulaire economie					Indicatoren
11. We hebben een excellente afvalinzameling - en verwerking in onze gemeente.					indicatoren afvalbeleid
Team	Acties	Wanneer	Gereed	Gewenst resultaat	Toelichting
D	Duurzame meerjarenaanpak zwerfval	Q1 2019	Q4 2023	De huidige aanpak zwerfval is uitgevoerd om effectief zwerfval te kunnen verminderen in het Westerkwartier.	Overige, nieuwe plannen krijgen in het jaar 2024 en later zijn afhankelijk van de zwerfafvalvergoeding die we gaan ontvangen.
D	Afspraken maken over recycling zon-pv	Q3 2022	Q4 2023	Er zijn afspraken gemaakt over de inname en recycling van zonnepanelen in de milieustraat.	
D	Opstellen grondstoffenplan	Q3 2022	Q4 2023	Meerjarig beleid is vastgelegd voor de omgang met verschillende grondstoffenstromen.	De relatie wordt gelegd met aanbevelingen van de rekenkamercommissie.
D	Start onderzoek Toekomst van de Milieustraat	Q2 2022	Q4 2023	Er is een onderzoek uitgevoerd naar de mogelijkheden voor een nieuwe Milieustraat waar we verschillende functies combineren.	De relatie wordt gelegd met kansen voor het combineren van een werkleerbedrijf, een ambachtencentrum, Novatec en de Kringloopwinkel.
D	Opleiden en inzetten afvalcoaches	Q2 2023	Q2 2024	Enkele afvalcoaches hebben inwoners geholpen met afvalscheiding en zich ingezet overige vormen van educatie.	Voorlichting en educatie helpt om de kwaliteit van brongescheiden stromen te verbeteren.
12. We hebben lokale economiebeleid ontwikkeld met aandacht voor circulaire verdienmodellen voor ondernemers.					ntb
Team	Acties	Wanneer	Gereed	Gewenst resultaat	Toelichting
EE	Pilot verduurzamen bedrijventerrein	Q2 2022	Q2 2023	Wij hebben een bedrijventerrein in onze gemeente ondersteund in een gezamenlijke aanpak omhet bedrijventerrein te verduurzamen.	We leggen de relatie met het provinciale project verduurzamen bedrijventerreinen en de provinciale middelen die hiervoor in 2024 beschikbaar komen.
EE	Opstellen bedrijventerreinenvisie Westerkwartier	Q4 2023	Q4 2024	Er is nieuwe bedrijventerreinenvisie opgesteld met aandacht voor versterking en verduurzaming van onze bedrijventerreinen.	
EE	Kaveluitgifte nieuwe kavels Leeksterveld	Q2 2023	Q4 2023	Bij de uitgifte en gunning van nieuwe kavels zijn aanvullende duurzame criteria gesteld onder andere ten aanzien van opwek en verbruik van energie, CO2-uitstoot en biobased bouwmaterialen.	
EE	Uitvoeren verkenning circulair park Leek	Q2 2023	Q2 2024	We hebben onderzoek gedaan naar de mogelijkheden van een nieuw bedrijvenpark gericht op innovatieve circulariteit.	Deze actie vloeit voort uit het Collegeuitvoeringsprogramma 2023-2026.
13. We hebben kortere voedselketens en kringlooplanbouw actief gestimuleerd.					ntb
Team	Acties	Wanneer	Gereed	Gewenst resultaat	Toelichting
B	Uitvoeren en evalueren Programma Westerkwartier Natuurinclusief	Q3 2021	Q3 2023	Er is een Westerkwartierbreed programma en agenda gevormd in samenwerking met Provincie, LTO Westerkwartier, Collectief West, Staatsbosbeheer en Groninger Landschap.	Deze actie wordt gefinancierd vanuit middelen van het Interbestuurlijk Programma, onderdeel Vitaal Platteland.

	14. We hebben invulling gegeven een aan duurzaam en circulair inkoop- en aanbestedingsbeleid.				Evaluaties inkoopbeleid
Team	Acties	Wanneer	Gereed	Resultaat	Toelichting

Proces algemeen					Indicatoren
15. We hebben een participatie en communicatie op een effectieve manier helpen vormgegeven					Evaluaties
Team	Acties	Wanneer	Gereed	Resultaat	Toelichting
C	Uitvoeren communicatieplan duurzaamheid/strategische positionering	Q2 2023	Q2 2022	Een geactualiseerd plan is gereed met een jaarplanning hoe de gemeente over het thema duurzaamheid communiceert.	Onderdeel van dit plan de publiekscampagne Doen Wat Kan, die we inzetten voor diverse onderwerpen.
D	Regiotafel energiecooperaties	continu	continu	De gemeente heeft deelgenomen aan het overleg met de energiecooperaties en expertise helpen organiseren voor ondersteuning van diverse cooperatieve projecten.	
C	Communiceren over initiatieven	continu	continu	De gemeente heeft aandacht actief aandacht gevraagd voor voorbeelden duurzame initiatieven van inwoners en bedrijven.	Koppeling met het communicatieplan Duurzaam Westerkwartier.
D	Afstemmingsplatform Energie & Klimaat	Q2 2022	Q1 2023	Er heeft twee keer per jaar overleg op tactisch niveau plaatsgevonden over klimaatopgaven, aanpassing van netwerken en overige nutsvoorzieningen.	Om werkzaamheden te combineren en ontwikkelingen te monitoren werken we met in een samenstelling met netbeheerder, woningcorporatie en waterbedrijf.
AR	Opzetten Onderwijspilot Global Goals	Q4 2023	Q2 2027	Er wordt een speciaal onderwijsprogramma ontwikkeld en geïmplementeerd om de Global Goals uit te dragen op basisscholen in onze gemeente.	Dit project doen we samen met Quadraten, Opon, gemeente Noordenveld en de VNG. De EU heeft een onderwijssubsidie ter beschikking gesteld voor vier jaar.
D	Inwonercommunicatie netverzwaring Westerkwartier	Q4 2022	Q2 2023	Inwoners zijn bekend met de opgave voor de bouw van nieuwe (compact)stations tussen 2023 en 2030 en wat dit betekent voor werkzaamheden aan het elektriciteitsnet in hun eigen straat.	Samen met de netbeheerder zijn afspraken gemaakt over communicatie en bewustwording omtrent over de bouw van nieuwe stations.
C	Vernieuwen en verbeteren inhoud gemeente website	continu	continu	Praktische informatie is toegankelijke manier gepresenteerd via de website van de gemeente.	
16. Wij monitoren de resultaten voor het grondgebied uit dit duurzaamheidsbeleid.					Klimaatmonitor
Team	Acties	Wanneer	Gereed		Toelichting
D	Onderzoeken monitoring speerpunten in het beleid	Q2 2022	Q4 2023	Voor meerdere speerpunten is onderzoek uitgevoerd naar verfijning van monitoringgegevens.	Samen met werkgroepen regionale energiestrategie (RES)
D	Opstellen Tussentijdse Rapportage Duurzaamheidsbeleid 2020-2025	Q2 2023	Q4 2023	Relevante informatie over klimaatbeleid en voortgang is gedeeld/besproken met belanghebbenden.	We leggen de relatie met het rekenkameronderzoek in 2023 naar energie- en klimaatbeleid.
17. Wij stimuleren kennisontwikkeling op het gebied van duurzaamheid en betrekken medewerkers bij duurzame acties.					
Team	Acties	Wanneer	Gereed		Toelichting
D	Deelname Regionale Energiestrategie Groningen	Q1 2019	continu	Kennis met andere gemeenten is gedeeld als het gaat om duurzame opwek, participatie, ruimte en verzwaring van de netten en (grootschalige) energieopslag.	De volgende mijlpaal is het opleveren van Voortgangsdokument RES 3.0 in 2025.
B	Kennissessies/overleg over netverzwaring	Q2 2023	Q3 2023	Verschillende teams zijn bekend met de lokale opgave voor de netverzwaring tot 2030 en wat dit betekent voor hun eigen werkzaamheden en de samenwerking met de netbeheerder.	
D	Deelname overleg pMIEK (provinciaal Meerjarenprogramma Energie en Klimaat)	Q2 2023	Q2 2025	Er is een pMIEK voor Groningen opgesteld met daarin van prioritaire infrastructuurprojecten in samenhang met ruimtelijke ontwikkelingen en ontwikkelingen in het energiesysteem (o.a. industrie, mobiliteit, woningbouw, opwek).	De pMIEK is een samenwerking tussen de provincie, de gemeenten en netbeheerders in Groningen.
I	Deelname Platforms P10	Q2 2021	Q2 2022	Kennis is uitgewisseld met andere plattelandsgemeenten over gemeentelijke transitieopgaven.	

Financieel Dekkingsplan Jaarplan Duurzaamheid 2023-2024

versie: 06-06-2023

Uitgaven

Overheveling 2022		
Opwekproject minima Topsportal Leek	€	200.000,00
TOEKOMSTBESTENDIGE WOONOMGEVING		
1. Voorlichting		
Regionaal Energieloket	€	25.000,00
Doorontwikkeling/project energieadviseurs (s)	€	75.000,00
2. Energiearmoede		
Verduurzamen woonwagenkamp Opende	€	10.000,00
Uitkering energiearmoede	€	849.475,00
Onderzoek bevorderen inductiekoken	€	10.000,00
Onderzoek grondgebonden opwekproject voor minima	€	35.000,00
Nationaal Isolatieprogramma		n.t.b.
Verduurzaming woningcorporaties/koppelkansen	€	150.000,00
3. Isolatie/verbetering woningen en gebouwen		
Kapitaallasten + voorlichting Fonds Wonen Westerkwartier	€	125.000,00
Uitvoeringskosten	€	50.000,00
<i>Energietoezicht (ODG)</i>	€	10.000,00
pilot dorpshuis De Wilp	€	10.000,00
Uitbreiding revolverend fonds	€	45.000,00
Onderzoek verduurzamen schoolgebouwen	€	20.000,00
4. Transitievisie warmte		
Uitvoeringskosten transitievisie warmte	€	90.000,00
Vervolgstudie(s) warmtenetten	€	25.000,00
Begeleiding dorpen overig	€	12.500,00
Proeftuin(en) aardgasvrije wijk	€	4.473.094,00
kosten warmtetransitiecentrum (WTCG)	€	12.500,00
Ondersteuning onderzoek collectieve warmteprojecten (o.a. Aduard en Garnwerd)	€	50.000,00
5. Mobiliteit		
1000 laadpalenplan	€	10.000,00
<i>Project deelauto's/slimme laadpleinen</i>	€	20.000,00
6. Gemeentelijke gebouwen en wagenpark		
<i>Onderzoeken verduurzaming vastgoed</i>	€	10.000,00
<i>Begeleiding en ondersteuning zwembaden</i>	€	25.000,00

KLIMAATVRIENDELIJKE LEEFOMGEVING

Besteedbaar budget

Overheveling 2022		
uitruilbudget wonen	€	200.000,00
Subtotaal 1	€	200.000,00
Budget begroting 2023		
<i>Budget Duurzaamheidsbeleid 2020-2025 (s)</i>	€	225.000,00 *
ondersteuning energietransitie (s)	€	200.000,00
subsidie energiecoöperaties (s)	€	20.000,00
1000 laadpalen plan (s)	€	10.000,00
transitievisie warmte (s)	€	50.000,00
 Voortzettend project energiecoaches (s)	€	75.000,00
RO-begeleiding zonneparken/gebiedszonneparken (s)	€	90.000,00
Uitbreiding revolverend fonds (s)	€	45.000,00
Verduurzaming woningcorporaties/koppelkansen (s)	€	150.000,00
Subtotaal 2	€	865.000,00
Klimaatmiddelen Rijk		
Klimaatmiddelen Rijk 2022-2024	€	391.000,00
Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat	€	1.077.404,00
Uitkering energiearmoede (deel 1 + 2)	€	849.475,00
Nationaal Isolatieprogramma		n.t.b.
Subtotaal 3	€	2.317.879,00
Proeftuin aardgasvrije wijken	€	4.473.094,00 **

7. Klimaatadaptatie

Visie klimaatadaptatie _***

8. Hernieuwbare energie

Versnellingsaanpak zon op dak		€	70.000,00
subsidie energiecoöperaties	4 á € 5.000	€	20.000,00
RO-begeleiding zonneparken/gebiedszonneparken		€	90.000,00

9. Innovatie

10. Gebiedstranformaties

Project Energielandgoederen		€	50.000,00
Buffer +			-
65000 bomenplan			-

CIRCULAIRE ECONOMIE

11. Afvalinzameling en verwerking -

12. Kortere voedselketens en landbouw -

13. Circulair bouwen en ondernemen

Aanpak verduurzamen bedrijventerreinen -

14. Duurzaam inkopen -

PROCES

15. participatie en communicatie

Global Goals campagne VNG	€	2.500,00
Regiotafel Westerkwartier	€	5.000,00
Kosten bijeenkomsten en communicatie	€	15.000,00

16. Beleidsontwikkeling en monitoring

Monitoring beleid	€	7.500,00
Extra uitvoeringskosten - tijdelijke regeling capaciteit dec. overheden	€	356.000,00

17. regionale samenwerking en kennisdeling

RES Groningen en pMIEK	€	7.500,00
------------------------	---	----------

SALDO € 889.904,00 ****

TOTAAL* € 2.492.975,00 TOTAAL*** € 3.382.879,00**

* Cursief bedrukte bedragen zijn afkomstig uit budget Duurzaamheidsbeleid 2020-2025 bedoeld voor: beleidsontwikkeling en monitoring (A), onderzoeken (B), aanjaaggeld initiatieven (C) pilots en innovatiesubsidies (D)

** Deze post betreft een toegekende rijkssubsidie voor de periode 2022-2030. Het bedrag is daarom niet opgenomen in de totaaloptelling.

*** Het totaal is exclusief investeringen in gemeentelijke eigendommen: OVL, riolering, wegen, gemeentelijk vastgoed, wagenpark, zwembaden

**** Het verschil/saldo valt te verklaren door Klimaatmiddelen Rijk en de tijdelijke regeling capaciteit. Een deel krijgt nog nadere invulling in het kader van de tot standkoming van een aantal uitvoeringsprojecten (eind 2023/begin 2024).